

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
ДЕСЕТИЛЕНИЕ НА РОМСКОТО ВКЛЮЧВАНЕ 2005-2015

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори	
					Средства	Източник		
ПРИОРИТЕТ 1: ОБРАЗОВАНИЕ								
1. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от ромското етническо малцинство	1.1. Осигуряване на <i>правни гаранции</i> и институционални механизми за пълноценната интеграция на ромските деца чрез промени в нормативната уреда	1.1.1. Преглед на нормативната уредба на образователната система и националното законодателство и внасяне на предложения за промени и допълнения.	МС, МОН	2005 – 2006	Не са необходими допълнителни средства. *	Републикански бюджет		
		1.1.2. Преглед и промяна на общинската нормативна база	Общините	2005-2006	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет		
		1.1.3 Създаване в МОН на специализиран отдел за координиране, текущ мониторинг и оценка на изпълнението на Стратегията за интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, Плана за действие за изпълнение на Стратегията и Плана за Десетилетието.	МОН	2005	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет		
		1.1.4. Създаване на Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства	МОН	2005	1 000 000 лева	Републикански бюджет	Брой училища и детски градини, в които успешно се осъществява образователна интеграция	
		1.1.5. Създаване на Специализиран фонд за образователна интеграцията на децата и учениците от етническите малцинства и правилник за приложението му.	МС, МОН	2005-2006		Републикански бюджет и по проекти	Приет Закон за фонд и правилник за приложението му.	
		1.1.6. Изготвяне и реализиране на проекти за изпълнение Плана на Десетилетието.	МОН	2005-2015		По проекти	Подобрено качество на учебния процес	
		1.1.7. Включване на разпоредби в правилниците на детските градини, училищата и обслужващите звена и на клаузи в длъжностните характеристики на училищния персонал за гарантиране на толерантно отношение към ромските деца и създаване на подходяща училищна среда.	Общините	2005-2006	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет		
		1.1.8. Разкриване на полунинтернатни форми на обучение в приемните училища и ресурсно осигуряване на полунинтернатните групи (ПИГ) в съответствие с изискването за осигуряване на качествено обучение	Общините	2005 – 2008		Републикански бюджет	Брой разкрити полунинтернатни групи /ПИГ/	
		1.2. Пълноценна интеграция на ромските деца и ученици чрез десегрегация на	1.2.1. Разработване на общински програми и <i>планове за действие</i> с бюджет за образователна интеграция на децата и учениците и с график за	РИО в сътрудничество с общините	2005-2007	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет	Брой разработени общински програми и планове

детските градини и училищата в обособените ромски квартали	десегрегация на училищата и детските градини в обособените ромски квартали.					
	1.2.2 Идентифициране на приемните детски градини и приемните училища, към които ще се насочват децата от етнически обособените детски градини и училища.	РИО в сътрудничество с общините	2005-2007	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет	Брой приемни/интегрирани детски градини и училища
	1.2.3. Интеграция на децата и учениците от етнически обособените детски градини и училища чрез: <ul style="list-style-type: none"> • Преместване на децата извън ромските квартали и закриване на етнически обособените детски градини и училища при осигуряване на необходимия транспорт и зачитане на желанието на родителите; • Пълноценно интегриране и адаптиране на ромските деца в мултиетнически условия на работа 	МОН, РИО в сътрудничество с общините	2005-2015		Републикански бюджет	Брой закрити етнически обособени детски градини и училища
	1.2.4. Доставка на учебници, учебни помагала и учебно-технически пособия за подготвителен, първи, втори и трети клас, подобряване на материално-техническата база, оборудване на компютърни и други учебни кабинети в приемните училища, разработване на учебни програми.	МОН, НССЕДВ в сътрудничество с общините	2006-2009	€ 1 148 213	Програма ФАР 2003 Програма ФАР 2004 - 2006 републикански бюджет	Подобряване качеството на учебния процес; Подобрена материална база в училища и детски градини
1.3 Създаване на условия за равнопоставеност и адаптация на ромските деца и ученици в новата образователна среда.	1.3.1. Извеждане от помощните училища на децата, които не отговарят на изисквания за прием в тях, като им се осигури обучение в общообразователни училища	МОН, РИО в сътрудничество с общините	2005-2009		Републикански бюджет	Брой изведени ученици от помощните училища
	1.3.2. Преобразуване на помощни училища в общообразователни училища	МОН, РИО в сътрудничество с общините	2005-2009		Републикански бюджет	Брой преобразувани детски градини и училища
	1.3.3. Осъществяване на контрол съвместно с юридически лица с нестопанска цел върху приема в помощните училища за недопускане на деца без увреждания в тях	МОН, РИО в сътрудничество с общините	2005-2015	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет	
	1.3.4. Осъществяване на контрол върху приемните детски градини и училища за недопускане на етнически обособени групи и паралелки	МОН, РИО в сътрудничество с общините	2005-2015	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет	
	1.3.5. Специализирана дейност на училищните психолози и педагогическите съветници за улесняване на взаимната адаптация на ромските и другите деца и ученици към новата образователна среда.	МОН, РИО в сътрудничество с директорите на детските градини и училищата	2005-2015	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет	
	1.3.6. Провеждане на дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца.	МОН, РИО в сътрудничество с директори, училищни настоятелства, НСО	2005-2015		По проекти	

		1.3.7. Провеждане на семинари и други форми на обучение на родителите за преодоляване на негативни стереотипи и изграждане на толерантни взаимоотношения.	МОН, РИО в сътрудничество с общини, училища и НСО	2005-2015		Републиканския бюджет и по проекти	Брой проведени семинари за обучение на учители за преподаване в мултиетническа среда и за повишаване на чувствителността към различията; Други форми на допълнителна квалификация.
		1.3.8. Осигуряване на помощник на учителя в приемните детски градини и училища с цел по-доброто адаптиране на децата и учениците от ромски произход - обучение и наемане	МОН, ВУ в сътрудничество с общините	2005-2015		Републиканския бюджет	Брой назначени помощници на учителя.
		1.3.9. Разработване и създаване на Национална информационна система за управление и наблюдение	МОН, НССЕДВ	2007-2008		Програма ФАР 2004 - 2006 фаза 3; републикански бюджет	
		1.3.10 Създаване на условия за социална интеграция на млади роми чрез подготовка на ромски кандидат-студенти за приемните изпити във ВУ	МОН, НССЕДВ	2006-2007		Програма ФАР 2004 - 2006 фаза 1; републиканския бюджет; по проекти	Брой ромски студенти, приети в университети след посещаване на кандидат-студентски курсове за обучение
		1.3.11 Подпомагане на ромски студенти със стипендии	МОН, НССЕДВ	2006-2008		Програма ФАР 2004 - 2006 фаза 3; републикански бюджет;	Брой ромски младежи, които получават стипендии
2. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от ромското етническо малцинство.	2.1. Осигуряване на необходимите образователни условия и ресурси за реализиране процеса на интеграция на ромските деца и ученици и за развиване на културната им идентичност.	2.1.1. Създаване на електронна библиотека и поддръжане на информационна база данни към МОН за материали по интеркултурно образование, човешки права и изучаване на майчин език.	МОН	2005-2015	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет	
		2.1.2. Осигуряване на условия за изучаване на майчин ромски език.	МОН	2005-2015	За 2005 г., 2006 г., 2007 г. – по 11 650 лв. годишно	Републикански бюджет	Брой деца, изучаващи ромски език
		2.1.3. Изготвяне на учебни програми по ромски език.	МОН	2005-2006	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет	Изготвени учебни програми по ромски език
		2.1.4. Създаване и утвърждаване от МОН на учебници и учебни помагала по ромски език.	МОН	2005-2007		Републикански бюджет	Утвърдени учебници и учебни помагала по ромски език за двата етапа на основното образование.
	2.2. Осигуряване на необходимите педагогически и административни кадри за реализиране на програми по интеркултурно образование, човешки права, принципи и ценности на	2.2.1. Изготвяне на предложение за откриване и акредитиране на специалност "Романология" с образователно-квалификационни степени "специалист", "бакалавър" и "магистър" във ВУ	ВУ	2005-2009	Не са необходими допълнителни средства*	Републикански бюджет	Брой ВУ, разкрили специалността "Романология"
	2.2.2. Въвеждане в специалностите от професионални направления на специализации по ромски	ВУ	2005-2009		Републикански бюджет	Въведени специализации по ромски език и култура във ВУ	

	гражданското общество.	език и култура.						
		2.2.3. Изработване и утвърждаване на учебни планове и програми за допълнителна професионална квалификация на учители по ромски език.	МОН, ВУ	2005-2009			По проекти	
		2.2.4 Провеждане на курсове за придобиване на допълнителна професионална квалификация по ромски език и култура на учители.	МОН, ВУ	2005-2008	45 000 лева /по 11 250 лв. на година/ По 33 000 лв. годишно		Републикански бюджет; Общински бюджети	Проведени курсове по ромски език и култура
		2.2.5 Провеждане на курсове за професионална квалификация на педагогически съветници и психолози за работа с ромски деца и родители.	МОН, ВУ	2005-2015			Републикански бюджет и по проекти	Проведени курсове
		2.2.6. Ежегодно провеждане на форуми по актуалните проблеми на обучението в мултикултурна и билингвална среда	МОН, ВУ	2005-2015			Републикански бюджет и по проекти	
3. Създаване на предпоставки за успешна социализация на ромските деца, ученици и младежи	3.1. Прибиране и задържане на отпаднали от образователната система ученици.	3.1.1. Осъществяване на форми за ефективна работа с родители, които възпрепятстват децата си да посещават детска градина и училище. Изготвяне на програма за съвместна работа на общините и институциите от системата на народната просвета с представители на ромската общност.	МОН, РИО, АЗ, ДАЗД в сътрудничество с общините, НСО и училищните настоятелства	2005-2009			По проекти	
	3.2. Професионална реализация и социална интеграция на ромски младежи.	3.2.1. Разработване и въвеждане в професионалните училища на програма "Втори шанс" за професионално обучение и образование на ромски младежи и девойки.	МТСП, МОН в сътрудничество с общините и НСО	2005-2015			По проекти	Брой младежи и девойки, получили професионално образование
4. Превръщане на културното многообразие в източник и фактор за взаимно опознаване и духовно развитие на подрастващите и създаване на атмосфера на взаимно уважение, толерантност и разбирателство	4.1. Популяризиране на ромската култура и традиции	4.1.1. Дейности за опознаване на различните етнокултури и други. Провеждане на конкурси на ромска тематика.	МОН, РИО, МК, ММС в сътрудничество с НСО, училища и общини	2005-2015			Републикански бюджет и по проекти	
		4.1.2. Организиране на фестивали на ромските традиции и фолклор.						
		4.1.3. Организиране на мултикултурни школи за деца и родители.						
		4.1.4. Организиране на семинари за 20 обучителни екипа, които ще обучават педагогически персонал по интеркултурно образование и човешки права	МОН, РИО	2005-2006	46 250 лв. годишно		Републикански бюджет	Сформирани 20 обучителни екипа (20x2 обучителя)
5. Формиране на подходящ социално-психологически климат, който да благоприятства реализацията на образователната интеграция на	5.1. Промяна на негативните нагласи към ромския етнос в училищната общност	5.1.1. Проучване на наличните учебници и учебни помагала за 4-12 клас и издаване на нови, в които е представена ромската култура.	МОН	2005-2009	Не са необходими допълнителни средства*		Републикански бюджет	
		5.1.2. Извънкласни и извънучилищни дейности: 1) изготвяне на календар на ромските етнокултурни	Училища, общини	2005-2015			Републикански бюджет и по проекти	

децата и учениците от ромското малцинство.		празници за учебната година, съобразно спецификата на региона; 2) Организиране на дискуссионни клубове на ромска и интеркултурна тематика; 3) Организиране на училищен вестник, училищно радио и интернет-страница по ромска и интеркултурна тематика и толерантност; 4) Тематични екскурзии за опознаване на ромската етнокултура; 5) Организиране на олимпиади и състезания по майчин ромски език.				
	5.2. Популяризиране на идеите и приоритетите на Декадата за ромското включване сред обществеността чрез медиите, национални и регионални форуми.		НССЕДВ, ДЕДВ към МС, МОН	2005-2015		Републикански бюджет и по проекти

*Необходимите средства в рамките на бюджета за заплати и издръжка не са изрично указани.

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
ПРИОРИТЕТ 2: ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ							
Стратегическа цел: Намаляване на смъртността и заболяемостта и преустановяване на негативните тенденции в здравния статус на ромското население.							
1. Намаляване на детската смъртност	1.1. Ранна регистрация на бременните, наблюдение по време на бременността и своевременна хоспитализация на родилките	1.1.1. Активно съдействие от страна на медиаторите в усилията на личния лекар за обхващане на бременните до четвърти месец на бременността с регистрация, консултации с акушер гинеколог и своевременно постъпване в болнично заведение за раждане.	Личните лекари	2005 – 2015			Обхващане на бременните с преглед, консултация с гинеколог до четвърти месец на бременността и своевременна хоспитализация на родилките при минимум 75% от родилките жени
		1.1.2. Осъществяване на акушеро-гинекологични прегледи и консултации в кабинети (включително и мобилни такива), действащи в близост до райони с компактно ромско население.	НЗОК специалисти по акушерство и гинекология, личния лекар	2005 – 2008		Многогодишна програма ФАР 2004 – 2006, фаза 1	Брой осъществени прегледи и консултации
		1.1.3. Осигуряване възможността за достъп на линейките до домовете на родилките за своевременно им откарване до специализирано лечебно заведение	МРРБ в сътрудничество с общините	2005 – 2015			% родилки, родили в лечебно заведение
	1.2. Намаляване на бременностите в юношеската възраст и родствени бракове	1.2.1. Провеждане на беседи с подрастващи и млади хора и техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето и родствени и ранни бракове.	Медиатори, ДАЗД, лични лекари	2005 – 2015		Донорски програми; Многогодишна програма ФАР 2004–2006, фаза 1	Брой ранни раждания; Брой сключени родствени бракове; Брой аборти в тийнейджърска възраст
		1.2.2. Провеждане на генетичен селективен скрининг и при необходимост пренатална диагностика, след получаване на информирано съгласие и спазване на принципа за конфиденциалност	МЗ и НЗОК, лични лекари	2005 – 2015	За 2006 г. - 150 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. - по 200 000 лв.	Републикански бюджет; донорски програми	Честота на наследствените заболявания; Брой пренатални диагностични изследвания
		1.2.3. Организиране на консултативни кабинети в кварталите с предимно ромско население по въпросите на семейното планиране, начините за предпазване от полово предавани инфекции.	МЗ в сътрудничество с общините и НСО	2005 – 2015	За 2006 г. -30 000 лв. За 2007 и 2008 г. – по 40 000 лв.	Републикански бюджет; Многогодишна програма ФАР 2004–2006, фаза 1	Брой разкрити кабинети
		1.2.4. Провеждане на беседи, разговори, прожекция на филми с ученици от 5-8 клас и младежи, отпаднали от училище, за спецификата на пубертетния период и полово предаваните болести	МЗ, РИОКОЗ, лични лекари	2005 - 2015		Републикански бюджет; Многогодишна програма ФАР 2004–2006, фаза 1	Брой ранни бременности; Брой заболели от полово предавани болести.
2. Подобряване здравната помощ за новородените и децата при личен	2.1. Своевременно регистриране на новородените и децата при личен	2.1.1. Активизиране дейността на медиаторите за издирване на деца без личен лекар и разясняване пред родителите им	Медиатори	2005 - 2015		Донорски програми	% деца, регистрирани при личен лекар

децата в предучилищна възраст	лекар	важността за регистрирането им.										
	2.2. Повишаване обхвата с ваксини по Националния имунизационен календар на новородените и децата до 7 годишна възраст	2.2.1. Провеждане беседи и разговори с младите майки за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар.	МЗ – РИОКОЗ, медиатори	2005 - 2015		Републикански бюджет; донорски програми	% имунизирани от подлежащите за имунизации		Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период
		2.2.2. Излъчване на видео и аудио клипове за значението на имунизациите	МЗ -РИОКОЗ	2005 – 2015	за 2006 г. - 5 000 лв., за 2007 и 2008 г.– по 5 000 лв.	Републикански бюджет	% имунизирани от подлежащите за имунизации					
		2.2.3. Активно издирване от личния лекар на новородени в домашни условия деца и тяхното имунизирване с ваксините, съответстващи на възрастта.	Лични лекари Медиатори	2005 – 2015			% имунизирани от подлежащите за имунизации					
3. Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население	3.1. Повишаване обхвата на ромското население с ваксини по Националния имунизационен календар	3.1.1. Провеждане на разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар	МЗ - РИОКОЗ лични лекари медиатори		За 2006 г. – 15 000 лв. За 2007 г. и 2008 г. – по 20 000 лв.	Републикански бюджет, донорски програми	Достигане на имунизационния обхват за ромското население до средния за страната					
		3.1.2. Широко разгласяване чрез електронните медии дейността на имунизационните кабинети в РИОКОЗ	МЗ - РИОКОЗ	2005 - 2015	За 2007 г. и 2008 г. – по 5 000 лв.	Републикански бюджет	% имунизирани от подлежащите за имунизации					
		3.1.3. Провеждане на кампании за имунизирване на населението, особено на децата с непълна имунизационна статус.	МЗ - РИОКОЗ РЦЗ, лични лекари	2005 – 2015	За 2007 г. и 2008 г. – по 5 000 лв.	Републикански бюджет, донорски програми	% имунизирани от подлежащите за имунизации					
		3.1.4. Провеждане на имунизации срещу хепатит А и хепатит В (на родените преди 1992 г.) на рискови групи ромско население.	МЗ, РИОКОЗ, НССЕДВ, личен лекар	2005 – 2015	За 2007 г. и 2008 г. – по 100 000 лв.	Донорски програми, Програма ФАР 2003	Брой лица, обхванати с противохепатитна ваксина					
		3.1.5. Провеждане на епидемиологични проучвания за покритието с имунизации на децата от ромското население по международно приета методика (Гнездово проучване по метода 7Х7)	МЗ – РИОКОЗ медиатори	2005 г., 2010 г., 2015 г.		Републикански бюджет, донорски програми	% имунизирани от подлежащите за имунизации					
3.2. По-пълно обхващане на ромското население с профилактични прегледи		3.2.1. Провеждане на скринингови изследвания на място в кварталите, населени предимно с ромско население за профилактика, ранно откриване и своевременно лечение на туберкулозата, рака на млечната жлеза и шийката на матката, сърдечно съдови и други характерни за населеното място заболявания.	МЗ, лични лекари, мобилни екипи	2005 – 2015	За 2007 г. и 2008 г. – по 27 000 лв.	Републикански бюджет, донорски програми, Програма ФАР 2003, Многогодишна програма ФАР 2004–2006, фаза 2	Брой лица, обхванати със скринингови изследвания; Заболяемост от туберкулоза, онкологични и сърдечносъдови заболявания сред ромското население					
		3.2.2. Провеждане на химиофилактика на контактните на заболялите от туберкулоза лица	МЗ лични лекари	2005 – 2015		Републикански бюджет, донорски програми	% обхванати с химиофилактика от общия брой контактни лица					
		3.2.3. Осигуряване на: 5 мобилни единици за превантивни здравни услуги; 2 мобилни флуорографа; 2 мобилни мамографа; 2 мобилни ултразвукови апарата; 4 мобилни педиатрични единици; 4 мобилни гинекологични	МЗ, НССЕДВ	2006-2008	€ 5 156 070	Програма ФАР 2003, Многогодишна програма ФАР2004–2006, фаза 1,2 & 3, Национално						

		единици; специализирано оборудване за здравни услуги.			€1 712 565	съ-финансиране по Програма ФАР		Цели							
		3.2.4. Провеждане на профилактични прегледи на място в кварталите, населени предимно с ромско население от екипи, снабдени със специализирано оборудване и транспорт.	МЗ, медиатори, личен лекар, НЗОК	2005 – 2015	за 2006 г. – 100 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 150 000 лв.	Републикански бюджет, Програма ФАР 2003, Многогодишна програма ФАР 2004–2006, фаза 2 & 3	Брой хора преминали през профилактичен преглед	ПРИОРИТЕТ 3: ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ							
		3.2.5. Провеждане на разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население	МЗ – РИОКОЗ, лични лекари в сътрудничество с НСО и медиатори	2005 – 2015	за 2006 г. – 25 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 15 000 лв.		Намаляване заболяемостта сред ромското население	Стратегическа цел: Устойливо подобряване на жилищните условия за ромите в Република БГ							
		3.2.6. Провеждане на целенасочени профилактични дейности сред ромите като рискова група в националните и регионални профилактични програми	МЗ, личен лекар, НЗОК	2005 – 2015		Републикански бюджет, донорски програми	Намаляване заболяемостта сред ромското население	Предизвикателства:							
		4.1.1. Информирани на ромското население за здравноосигурителните им права и задължения и за правата им като пациенти	Медиатори, лични лекари	2005 – 2015	за 2006 г. – 5 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 5 000 лв.	Донорски програми	% роми, спазващи задълженията си като здравноосигурени лица	<ul style="list-style-type: none"> • Взаимодействие и координация на всички участници – правителствени, общински, ромски, НСО – в • Добра координация и сътрудничество между правителствените, неправителствените и общински инс • Информирани на обществеността и на всички заинтересовани страни за прогреса на изпълнение на Н • Провеждане на информационни и разяснителни програми сред ромското население за възможностит • Осигуряване на трудова заетост на роми – краткосрочна или дългосрочна – във всички фази на изплъ							
		4.1.2. Организиране и провеждане на здравно информационни събития в местата с предимно ромско население по определени проблеми	личен лекар	2005 – 2015	за 2006 г. – 5 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 5 000 лв.	Републикански бюджет, донорски програми		1. Осигуряване на условия за достъп до жилища, отговарящи на стандартите в страната за преобладаващо ромско население	1.1. Съвместяване на задачите на Националния план за действие за десетилетието на ромското население с целите и приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие и Националния план за развитие	1.1.1. Преглед на съществуващото законодателство, регламентиращо жилищната политика и привеждането му в съответствие с поставената цел	на	MPPB	2005-2006г.		
4. Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население	4.1. Обучение на ромите за техните задължения и права като пациенти														
	4.2. Обучение на ромското население за предпазване от най-честите заболявания	4.2.1. Организиране и провеждане на кампании за запознаване с начините за предпазване от най-разпространените инфекциозни и незаразни заболявания (с насоченост към сърдечно-съдовите заболявания)	МЗ – РИОКОЗ, медиатори, лични лекари	2005 – 2015	За 2006 г. – 10 000 лв. За 2007 г. и 2008 г. – по 10 000 лв. годишно	Републикански бюджет, донорски програми	Намаляване честотата на инфекциозните и незаразни заболявания сред ромското население	1.2. Включване на мерки за решаване на жилищните потребности и подобряване на жилищните условия на ромското население по населени места и общини, като неразделна част от общинските планове за развитие	1.2.1. Разработване на програми, свързани с подобряване качеството на живот на ромите	Общини		2005г.			
		4.2.2. Увеличаване на здравните предавания с предимно профилактична насоченост по радиото и телевизията и по въпросите на здравното осигуряване	МЗ – РИОКОЗ в сътрудничество с обществени и частни медии	2005 – 2015	За 2006 г. – 5 000 лв.; За 2007 г. и 2008 г. – по 5 000 лв. годишно	Републикански бюджет, донорски програми			1.2.2. Разработване и внедряване на Национална информационна система за жилищните условия на уязвими етнически малцинства	MPPB в сътрудничество с общините		2006-2008			
		4.2.3. Разработване и излъчване на видео и аудио клипове на здравна тематика, адресирани към ромското население	МЗ – РИОКОЗ в сътрудничество с обществени и частни медии	2005 – 2015	За 2006 г. – 5 000 лв.; За 2007 г. и 2008 г. – по 5 000 лв. годишно	Републикански бюджет, донорски програми			1.2.3. Изработване и попълване на кадастрални карти и планове и изработване на подробни устройствени планове (ПУП)	MPPB в сътрудничество с общините		2005-2010			
		4.2.4. Периодично провеждане на беседи от здравни специалисти и медиатори за вредата от най-разпространените рискови фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, употреба на наркотични вещества, хипертония и за предимствата на здравословния начин на живот.	МЗ – РИОКОЗ в сътрудничество с медиатори и личните лекари	2005 – 2015	за 2006 г. – 10 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 15 000 лв.		Намаляване честотата на рисковите фактори	1.3. Подобряване на съществуващата и изграждане на нова техническа и социална инфраструктура	1.3.1. Изготвяне на доклади с резултатите от извършена оценка на състоянието на съществуващите жилища и прилежаща инфраструктура в районите с преобладаващо ромско население, които да се ползват и при изработването на заданията за проектите за ПУП	Общини		2005-2007г.			
		4.2.5. Целево въвеждане на здравното образование в училищата с предимно ромско население, като за целта се използват часовете на класа или се въвеждат СИП или ЗИП.	МОН, МЗ	2005 – 2015		Републикански бюджет, донорски програми	% от ромските ученици с правилни знания, нагласи и поведение	1.3.2. Решаване проблемите със собствеността върху земята и		MPI, MPPB, МФ		2006-2012г.			

		4.2.6. Стимулиране създаването на извънкласни форми на здравно образование за ромските деца – клубове, скаут групи, спортни секции	MMC в сътрудничество с общините и НСО			Републикански бюджет, донорски програми	Брой ученици, обхванати в извънкласни форми на здравно образование и спорт	незаконното строителство в районите с ромско население въз основа на съответните изменения в законодателството		
	4.3. Обучение на медиатори в областта на предпазване от най-разпространените сред ромското население заболявания	4.3.1. Подготовка на медиаторите от квалифицирани медицински специалисти.	МЗ в сътрудничество с личните лекари	2005 – 2015		Републикански бюджет, донорски програми	Брой обучени медиатори	1.3.3. Реконструкция и доизграждане на съществуващата и изграждане на нова техническа и социална инфраструктура в районите с ромско население	МРРБ, НССЕДВ в сътрудничество с общините	2005-2015г.
		4.3.2. Създаване на програми за обучение на медиатори към медицинските колежи	МЗ в сътрудничество с медицинските колежи	2005-2015		Републикански бюджет, донорски програми	Брой обучени медиатори по новите програми			
		4.3.3. Осигуряване трудовата реализация на медиаторите и текущото им обучение	МТСП, МЗ в сътрудничество с общините	2005 – 2015		Републикански бюджет, донорски програми	Брой назначени на работа медиатори			
5. Подобряване достъпа до здравни услуги	5.1. Доближаване на практиките за първична и специализирана помощ до кварталите, населени предимно с ромско население	5.1.1. Разкриване и оборудване на амбулатории за първична медицинска помощ в квартали, населени предимно с ромско население. Осигуряване на условия за привличане на специалисти – кардиолози, пулмолози, педиатри и др. за работа по график в кабинетите	Общини, НСО	2005 – 2015		Републикански бюджет, донорски програми	Брой разкрити практики в квартали, населени предимно с ромско население	1.3.4. Определяне от общинските администрации на нови терени за жилищно строителство, изготвяне на кадастрални карти, в т.ч. използване на налични кадастрални планове, планове за земеразделяне и др., изработване на подробни устройствени планове за тях и изграждане на техническа и социална инфраструктура, като подготовка за жилищно строителство	Общини	2005-2012г.
		5.2. Увеличаване броя на линейките с висока проходимост в центровете за спешна медицинска помощ	5.2.1. Проучване на необходимостта от линейки с висока проходимост за определени райони	МЗ	2005		Републикански бюджет, донорски програми			
		5.2.2. Закупуване и оборудване на линейки с висока проходимост в центровете за спешна медицинска помощ	МЗ	2005 - 2010		Републикански бюджет, донорски програми	Брой закупени линейки			
	5.3. Обучаване за ефективна комуникация от страна на работещия с роми персонал с цел повишаване взаимното доверие.	5.3.1. Включване в програмите на обучение в медицинските университети и колежи на специализирани часове/модули/, създаващи умения за работа с ромската общност	Медицински университети и колежи	2005 – 2015		Републикански бюджет, донорски програми, Програма ФАР 2003	Брой обучени студенти, които са способни да работят с роми			
		5.3.2. Провеждане на семинари за запознаване на медицинския персонал с етническа култура и традиции на ромите	Медицински университети и колежи	2005 – 2015	за 2006 г. – 50 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 50 000 лв.		Републикански бюджет, донорски програми, Програма ФАР 2003			
6. Оценяване и наблюдение на здравното състояние на ромското население	6.1. Разработване и внедряване на механизми за наблюдение и оценяване на здравното състояние на ромското население	6.1.1. Провеждане на целенасочени социологични проучвания в квартали, населени с ромско население.	МЗ в сътрудничество с НСО	2005 – 2015	за 2006 г. - 15 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 15 000 лв.	Републикански бюджет, донорски програми	Брой проведени проучвания	1.3.5. Приемане и реализиране на общински жилищни програми и инструменти за социално слаби ромски семейства с активното участие на ромската общност	Общини	2005-2015г.
		6.1.2. Провеждане на качествени проучвания с фокус групи.	МЗ в сътрудничество с НСО		за 2006 г. – 20 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 10 000 лв.					
	6.1.3. Разработване на механизми за наблюдение разработване на информационна и система за наблюдение	МЗ	2007-2009		Многогодишна програма ФАР 2004-2006	Създадена система за наблюдение				
	6.1.4. Наблюдение ефективността от провежданите мерки за намаляване на смъртността и заболяемостта сред ромското население.	МЗ, НЦИ в сътрудничество с НСО		за 2006 г. – 20 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 30 000 лв.						

		6.1.5. Наблюдение обективния здравен статус на ромското население	МЗ в сътрудничество с НСО		за 2006 г. – 15 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 15 000 лв.				Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времени период	С
		6.1.6. Създаване на условия за събиране на данни за заболяемостта сред ромското население	МЗ НСИ НЦЗИ	2006	за 2006 г. – 15 000 лв. за 2007 г. и 2008 г. – по 15 000 лв.	Републикански бюджет, донорски програми	Създадена функционираща система за събиране на данни						

Цели					
ПРИОРИТЕТ 4: ЗАЕТОСТ					
1.Повишаване на конкурентно-способността на ромите на пазара на труда, включително в съвременните области на трудова активност	1.1.Повишаване на пригодността за заетост и квалификацията на безработни роми	1.1.1. Организиране на обучителни курсове за безработни лица: а) мотивация за активно търсене на работа; б) професионална ориентация; в) грамотност; г) професионална квалификация; в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове	МТСП, АЗ, АСП, ИА ГИТ, МЗГ, МОСВ, МОН в сътрудничество с общините	2005-2015	
		1.1.2. Провеждане на курсове за професионално обучение на роми в строителни специалности	НССЕДВ, ДЕДВ, ПРООН, МТСП в сътрудничество с общините и НСО	2004-2007 г.	
	1.2. Осигуряване на заетост на ромите, търсещи работа	1.2.1. Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове	МТСП, АЗ, МОН, областни администрации в сътрудничество с общините и работодателите	2005-2015	
	1.3. Създаване на условия за запазване на заетостта на работещи и кариерно развитие	1.3.1. Насърчаване на работодателите за повишаване на квалификационното равнище на работната сила. (в рамките на годишните програми за обучение по НПДЗ и други планове)	МТСП, АЗ, областни администрации в сътрудничество с общините	2005-2015	
2.Насърчаване на	2.1.Повишаване на	2.1.1. Организиране	МТСП, АЗ, МИ в	2005-2015	

предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес	предприемаческата култура на ромите.	на мотивационни курсове. (в рамките на годишните програми за обучение по НПДЗ и други планове)	сътрудничество с общините			ски бюджет, донорски програми	преминали мотивационен курс: 1. В краткосрочен план 2005-2007 – 1 000 човека; 2. В средносрочен план 2005-2010 – 2 000; 3. В дългосрочен план 2005 – 2014 – 5 000.
	2.2. Подкрепа за започване на собствен бизнес.	2.2.1. Обучение по управление на собствен бизнес.	МТСП, АЗ, МИ, СИДА	2005-2015		Републикански бюджет, донорски програми	Брой хора, преминали курс на обучение по управление на собствен бизнес: 1. В краткосрочен план 2005-2007 – 1 000 човека; 2. В средносрочен план 2005-2010 – 2 000; 3. В дългосрочен план 2005 – 2014 – 5 000.
		2.2.2. Провеждане на бизнес-обучение и създаване на възможности за стартиране на собствен бизнес в рамките на компонент "Подкрепа на бизнеса" по проект "Урбанизация и социално развитие на райони с преобладаващо малцинствено население"	НССЕДВ, МТСП в сътрудничество с ПРООН и общините	2003-2006 г.		Проект по ФАР 2002	Брой обучени роми в курсове по бизнес обучение 24 банкови кредита 24 лизингови схеми
		2.2.3. Изготвяне на съвместна програма на ОД "Земеделие и гори" и второстепенните разпоредители за консултантски услуги по фамилен бизнес	МЗГ	2005-2006		Републикански бюджет	Реализирани проекти по програмата насочени към подобряване на конкурентоспособността и възможностите за заетост – брой и мащаб
		2.2.4. Изготвяне на общинско и областно ниво на списъци на ромите, които искат да бъдат оземлени и са готови да изпълняват произтичащи от това изисквания и безвъзмездно отдаване под наем на земи	МЗГ в сътрудничество с общините	2005-2006		Републикански бюджет	Брой роми получили земя за обработването ѝ
		2.2.5. Създаване на експериментални, пилотни ромски земеделски кооперации и сдружения	МЗГ в сътрудничество с общините	2005-2006		Републикански бюджет	Брой създадени кооперации и сдружения; Брой на заетите в тях
		2.2.6. Създаване на малки семейни ферми	МЗГ в сътрудничество с общините	2005-2007		Републикански бюджет	Брой създадени ферми, в които работят роми и/или принадлежат на ромите;

							Брой на заетите роби в създадените ферми
	2.3. Развиване на традиционни ромски занаяти.	2.3.1. Разработване на специализирани програми.	МТСП, АЗ в сътрудничество с ПРООН	2005-2015		Републикански бюджет, донорски програми	Брой хора, обект на специализирани програми: 1. В краткосрочен план 2005-2007 – 500 човека; 2. В средносрочен план 2005-2010 – 1 000; 3. В дългосрочен план 2005 – 2014 – 1 500.
3. Изграждане на капацитет за насърчаване на трудовата заетост на ромите.	3.1. Подобряването на услугите, предлагани от институциите, за хората търсещи работа и работодателите да ги наемат.	3.1.1. Провеждане на курсове за обучение на служителите в бюрата по труда за придобиване на специфични умения за работа с представители на ромското население и други етнически малцинства.	АЗ	2005-2015		Републикански бюджет	Брой на служителите от Дирекция "Бюро по труда" (ДБТ), преминали обучителен курс за работа в мултиетнична среда.
		3.1.2. Назначаване на представители на ромската общност в структурите на АЗ в области, с преобладаващо ромско население.	МТСП, АЗ	2005-2015		Републикански бюджет	Брой наети в ДБТ.
4. Насърчаване на социалния и гражданския диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите.	4.1. Подкрепа за провеждане на инициативи и кампании на ромски организации на местно и национално ниво	4.1.1. Срещи, семинари, дискусии, кръгли маси, кампании.	МТСП, АЗ	2005-2015		Донорски програми	
	4.2. Отваряне на центрове за сътрудничество и партньорство между НСО	4.2.1. Проекти за изграждане на центрове	МТСП, АЗ	2005-2015		Вътрешни и външни донори	Брой създадени центрове за сътрудничество и партньорство

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
ПРИОРИТЕТ 5: ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ И ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВНИ УСЛОВИЯ*							
1. Подобряване на ефективността на работа на полицейски служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека	1.1. Повишаване квалификацията на полицейските служители за работа в мулти-етническа среда	1.1.1. Провеждане на 20 едноседмични теоретико-практически курса на обучение на национално и местно ниво на тема "Работа на полицията с етническите малцинства", с участието на по 7 служители от Охранителна полиция във всеки от тях – общо 140 служители.	МВР	2005 г. 2006 г.	36 460 лева 36 460 лева	Републикански бюджет	% на успешно завършилите обучението в умения за работа в мулти-етническа среда
		1.1.2. Обучение на полицейските служители по правата на човека и проблемите на малцинствата в рамките на служебната учебна година, без откъсване от работа.	МВР	2005-2015 г.		Републикански бюджет	Брой проведени обучения Брой на обучени служители в умения за работа в мултиетническа среда
		1.1.3. Ежегодно провеждане на 10 едноседмични теоретико-практически курса на обучение на национално и местно ниво на тема: "Работа на полицията с етническите малцинства" с участието на по 7 служители от охранителна полиция във всеки от тях – общо 70 служители	МВР	2005-2015 г.	по 18 230 лв. за всяка една година.	Републикански бюджет	
2. Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез спорт	2.1. Реализиране на програми и проекти насочени към утвърждаване на толерантни междуетнически отношения между младежите – роми и не-роми	2.1.1. Организиране на проект "Искам да бъда" за провокиране чувство на симпатия към младите роми. Ангажиране на изтъкнати спортисти в медийна кампания	ММС в сътрудничество с ПРООН	2005 - 2007	За 2005 г. – 4 000 лв.; За 2006 г., 2007 г. – по 4 000 лв.	Републикански бюджет и по проект	Брой на привлечените деца и младежи за участие в проекта за толерантност и междуетнически отношения Брой проведени мероприятия в рамките на кампанията
3. Подобряване представителството на хора от ромската общност в публичната администрация на всички нива	3.1. Увеличаване броя на заетите роми в публичната администрация на централно и местно ниво и подобряване квалификацията на	3.1.1. Провеждане на обучения на общински и областни експерти по етническите и демографските въпроси	МС, НССЕДВ	2005-2015		Републикански бюджет	Проведени обучения за подготвяне на роми за работа в публичната администрация

	вече назначените	3.1.2. Изграждане и поддръжане на база от данни за млади роми, които желаят да работят в ПА	НССЕДВ, АЗ	2005-2015		Републикански бюджет	Брой назначени роми в ПА
		3.1.3. Осигуряване на стажуване за роми – висшисти в ПА	МТСП, НССЕДВ, АЗ	2005-2015		Републикански бюджет	Брой роми-висшисти, които са стажували в ПА
4. Повишаване на ефективността на системата за социалното подпомагане чрез повишаване квалификацията на социалните работници за работа в мултиетническа среда	4.1. Повишаване на знанията и добиване на практически умения за работа в мулти-етническа среда на социалните работници	4.1.1. Обучение на социални работници от дирекциите «Социално подпомагане» за работа в мултиетническа среда.	МТСП, АСП	2005-2015	10 000 за 2005 г.	Републикански бюджет	Брой проведени обучения; Брой обучени социални работници

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
ПРИОРИТЕТ 6: КУЛТУРА							
Стратегическа цел:							
Създаване на условия за съхраняване на ромската културна идентичност и развитието ѝ като част от националната култура.							
1. Постигане на устойчивост в резултатите на културната интеграция	1.1. Поетапно постигане на целите отразени в частта "Култура" на Рамковата програма за равноправно интегриране на ромите в българското общество /РПРИРБО/	1.1.1. Актуализация на приетата от МК стратегия за реализация на държавната политика за равнопавна интеграция на ромите в българската национална култура и синхронизирането ѝ с изискванията на РПРИРБО	МК, ОСКМ, РОСКМ в сътрудничество с НСО	2005-2015		Републикански бюджет	Приемане от МС на актуализирана стратегия
		1.1.2. Разработване и реализиране на програми и проекти за културна и социална интеграция на общинско ниво	МК в сътрудничество с НСОРБ и НСО	2005-2015		Републикански бюджет Донорски програми	Брой реализирани проекти Среден размер на бюджет на реализираните проекти
2. Развитие на специфичната етнокултура на ромите като част от българската национална култура	2.1. Изграждане на културни и образователни места за творческа изява и последващо образование	2.1.1. Разкриване на нови библиотеки, интернет-слубове, художествено-творчески групи и състави, курсове и школи.	МК в сътрудничество с НСО	2005-2015		Републикански бюджет	Брой на новосъздадени структури за културни дейности
	2.2. Институционално укрепване и повишаване на възможностите на читалищата за подпомагане на духовното и културно израстване на ромската общност	2.2.1. Изграждане, поддръжане и подпомагане на читалищата в ромските квартали.	МК в сътрудничество с НСО	2005-2015		Републикански бюджет	Брой на читалищата
		2.2.2. Създаване на ресурсен ромски читалищен в гр.София, с възможности за изграждане на мрежа с ромските читалища в страната и осъществяване на консултации, обучения, обмен на информация	МК в сътрудничество с читалище "Неводром"-София и други читалища	2005-2007			Изграден център; Брой на обслужваните лица в центъра
	2.3. Проучване, съхраняване и популяризиране на ромската култура и фолклор	2.3.1. Създаване и укрепване на Ромски музикален театър	МК, НССЕДВ	2005	50 000 лева	Републикански бюджет Донорски програми	Брой на представленията, представени в читалищата и/или други институции подкрепящи ромската култура
		2.3.2. Документиране чрез аудио-визуални средства изпълнения на ярки дарования в областта на ромското музикално, песенно и танцово изкуство и	МК, Институт за фолклор при БАН	2005-2015		Републикански бюджет	Създадена фонотека със записи на ромски таланти и база данни за носители на традиционни ромски умения и

		носител на традиционни умения и занаяти				занаяти	
		2.3.3. Утвърждаване в националния културен календар на значими културни събития, свързани с представянето на ромската култура и идентичност.	МК, ОСКМ, РОСКМ, НССЕДВ, в сътрудничество с НСО	2005-2015		Републикански бюджет	Брой на организирани културни събития
		2.3.4. Организиране на срещи, семинари, конференции, симпозиуми по проблемите на културното многообразие, ромската култура, изкуство и образование.	МК, ОСКМ, РОСКМ, НССЕДВ в сътрудничество с НСО	2005-2015		Републикански бюджет	
		2.3.5. Представяне на успешни модели и практики, свързани с ромската култура и нейните възможности за социалното включване на ромите	МК, ОСКМ, РОСКМ, НССЕДВ в сътрудничество с НСО	2005-2015		Републикански бюджет	
		2.3.6. Създаване и поддръжане на интернет страница за ромската култура	МК в сътрудничество с НСО	2005-2006 г.		По проекти	Брой на посетители на уеб страницата
	2.4. Подпомагане на млади ромски таланти.	2.4.1. Насърчаване на културния обмен по линия на международни и сродни организации с цел популяризиране на творческите достижения на млади ромски творци	МК, ОСКМ, РОСКМ в сътрудничество с НСО	2005-2015		Републикански бюджет	
3. Подобряване на публичния образ на ромите в публичното пространство и особено в медийното	3.1. Създаване на възможности за разширяване представянето на ромската култура	3.1.1. Осигуряване на възможности и подкрепа за увеличаване броя на изяви на ромски специалисти и творци в медиите	МК, НССЕДВ	2005-2015 г.		Републикански бюджет	Отразени и покрити културни изяви в медиите; Предавания за ромски културни събития по националната и местните електронни медии.

Допълнителни забележки:

1. Необходимите финансови средства за всяка от заложените в Плана за действие по Декадата дейности ще бъдат планирани в рамките на годишната бюджетна процедура съгласно Закона за държавния бюджет, който се приема всяка година от НС.
2. Националният съвет за сътрудничество по етническите и демографските въпроси към Министерския съвет, с помощта на своите областни и общински експерти по етнически и демографски въпроси, ще създаде механизъм за контрол и мониторинг.
3. Дейностите по приоритет защита от дискриминация, които са свързани с работата на Комисията за защита от дискриминация, ще бъдат конкретизирани в Плана за действие след създаването на Комисията.

Съкращения:

АЗ	Агенция по заетостта
ВУ	Висше училище
ДАЗД	Държавна агенция за закрила на детето
ДЕДВ	Дирекция "Етнически и демографски въпроси" в МС
МФ	Министерство на финансите
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗГ	Министерство на земеделието и горите

МИ	Министерство на икономиката
ММС	Министерство на младежта и спорта
МОН	Министерство на образованието и науката
МП	Министерство на правосъдието
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
МС	Министерски съвет
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НЗОК	Национално здравно-осигурителна каса
НСО	Нестопанска организация
НССЕДВ	Национален съвет за сътрудничество по етническите и демографските въпроси
НСИ	Национален статистически институт
ПРООН	Програма за развитие на ООН
РНО	Регионални инспекторати по образованието
РОСКМ	Ромски обществен съвет за културно многообразие